ETORKIZUNA
ERAIKIZ
think tank

Etorkizuneko lanari buruzko deliberazio prozesua: Lanerako 1. dokumentua

(2020ko ekainaren 18a)

ETORKIZUNEKO LANA: HAUSNARTZEKO ETA GIPUZKOAN EKITEKO ERRONKAK

Gaur egun, indar berriak ari dira lan mundua eraldatzen era esponentzialean, eta arriskuetatik salbuetsita ez dagoen eszenario bati ateak irekitzen ari dira. Hala ere, etorkizuneko edozein erronkarekin gertatzen den bezala, horrek eskaintzen dituen aukerei heldu behar diegu, langileen lan baldintzak hobetzeko, dagoen soldata arrakalari aurre egiteko edo desberdintasunei aurre egiteko. Ez dakigu ekoizpen prozesuen automatizazioaren ondorioz zenbat lanpostu desagertuko diren, ez eta zehatz-mehatz zer lanpostu berri sortuko diren ere.

Aurrerapen teknologikoek, hala nola adimen artifizialak, digitalizazioak edo robotizazioak, lanpostu berriak sortuko dituzte, baina kualifikazio txikieneko pertsonei erantzuteko beharra ere mahai gainean jarriko dute, pertsona horiek izango baitira hurrengo hamarkadetarako aukera berri horiek baliatzeko zailtasun handienak izango dituztenak. Gaur egungo gaitasun pertsonalak ez dira etorkizuneko lanekin bat etorriko, eta gaur egungo prestakuntza curriculumak berehala gera daitezke zaharkituta. Diziplina berri horiek hibridatzeko gai izango diren profil tekniko espezializatuen beharra gero eta handiagoa izango da, balioaniztasuna eta etengabeko ikaskuntzara bideratzea bezalaxe.

Gipuzkoa eta Euskadi eredugarriak dira, prestakuntzaren eskaintza gero eta aldakorragoak diren errealitate ekonomikora eta enpresen beharretara egokitzeari dagokionez. Egitura ekonomikoarekiko hurbiltasuna agerian geratzen da hainbat ekimenetan, hala nola prestakuntza dualean edo lanbide heziketako ereduan, eta horretan sakondu beharko dugu, atzean geratu nahi ez badugu.

Era berean, ekonomia berdearen eta etorkizunik handiena eta kalitatezko enplegua sortzeko gaitasuna duten sektoreen aldeko apustua, gure enpresen espezializazio adimendunean sakonduz egiten dena, funtsezko elementua da Gipuzkoaren etorkizunerako. Erronka hori bereziki nabaria da gure industria ehunean, zeinak historikoki erakutsi izan baitu krisi eszenarioetan birmoldatzeko gaitasuna duela. Gure eredu sozioekonomikoa mantentzea, hein handi batean, haren eraldaketari arrakastaz heltzeko gai izatearen mende egongo da.

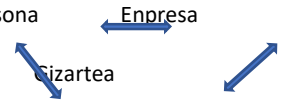
Badugu egiteko modu bat, Making Gipuzkoa bat, gure bereizgarria dena. Elkarlana, bikaintasuna, berrikuntza eta konpromiso kolektiboa bezalako balioek izan behar dute,

inoiz baino gehiago, segurtasun ekonomikoa, aukera berdintasuna eta justizia soziala emango dituen lan merkaturako gure helduleku eta palanka. Eta pertsona, haren garapena eta komunitatearen garapena ardatz izango dituen enpresa eredu eta lan antolaketaren eredurakoak, zeinak kontuan izango dituen, besteak beste, partaidetza edo kontziliazio erantzukidea.

Testuinguru horretan, eta etorkizuneko lana elkarlanean eraikitzen lagunduko digun deliberazio prozesu baterako oinarriak ezartzeko asmoz, Etorkizuna Eraikiz Think Tank zenbait aditurekin harremanetan jarri da (Andoni Eizagirre, Naiara Goia, Juan José Goñi, Iñigo Larrea, José Luis Larrea, Mikel Navarro eta Aritz Otxandiano), eta lanaren etorkizunari buruzko deliberazio prozesu batek izan beharko lituzkeen ardatz nagusiei buruz duten iritzia labur-labur azaltzeko eskatu die. 1. irudian haien ekarpen batzuen laburpena jasotzen da, esparruak edo mintzaira homogeneizatzen saiatu gabe.

Jasotako ekarpenetatik abiatuta, lehenengo ikaskuntza da deliberazioan etengabe egon behar dela, gutxienez, hiru mailen arteko interakzioa: pertsona, enpresa eta gizartea.

1. irudia Etorkizuneko lanaren inguruan deliberatzeko elementuak[1]

Etorkizuneko lana eraikitzeko orduan deliberazioa behar duten elementu garrantzitsuak	
Paradigma edo ikuspuntu berriak	Etorkizuneko lana **paradigma espazial batetik harreman paradigma baterako** trantsizioaren testuinguruan eratuko da. • Konplexutasuna integratzea • Elkarrizketa planetan ulertzea • Enpresaren dimentsio soziala • Enpleguaren izaera, pertsonaren ongizatetik abiatuta
	Etorkizuneko lana eraikitzeko, lana komunitate baten **aberastasun sozialari egiten zaion ekarpen pertsonal** gisa ulertu behar da, **eta ez** lanaren interpretazio partzial batekin, zeinaren arabera lanean gaitasun pertsonala sistema ekonomikoari aplikatzen zaion eta, hortaz, **bizitzeko bitarteko** gisa ulertzen den.
	Bizitzako **denbora** askoz gutxiago **eskainiko** zaio gaur egungo lanari (ekonomikoa), eta pentsa dezagun 4/4etan, bizitzako 120.000 orduei dagokienez: • 30.000 Ordaindutako lana, gaur egungoa • 30.000 Ordaindu gabeko gizarte lana • 30.000 Lanean zeharreko prestakuntza • 30.000 Aisialdirako
	Herri txikia gara, eta pertsona (erantzukizuna, prestakuntza, ikaskuntza, kultura morala) izan da gure baliabide nagusia. Etorkizunean ere, pertsonak eta haien balioak garrantzitsuak izango dira. Horregatik, garrantzitsua da **lanaren funtzio sozialari buruz deliberatzea**. Lanaren dimentsio ukigarriak ulertzea eta jorratzea errazagoa bada ere, garrantzitsua da, halaber, gai ukiezinen gainean lan egitea.
	Aldaketa handia gertatzen ari da, akziodunei lehentasuna ematen dien **enpresa eredu** batetik **interes taldeak** (akziodunak, langileak, sindikatuak, erakunde publikoak, gizarte eragileak) kontuan hartzen dituen enpresa eredu batera.
	Gure enpresek, hein handi batean, XX. mendeko kulturak, antolaketa ereduak eta egiteko moduak jarraitzen dituzte, **eredu tayloristak, hierarkiak eta kontrola** nagusi dituztenak. Lehiakortasuna gero eta gehiago dago pertsonen talentuaren eta konpromisoaren mende eta, horiek ahalik eta gehien aprobetxatzeko, **arazoen konponketan, taldeetan eta konfiantzan oinarrituta egongo den kultura malguago eta horizontalago baterantz** jo behar da.
Joera handiak (ulertu egin behar dugu nola eragiten dieten sektore eta talde demografikoei, jarduera eta produktu berriei, okupazioei, prestakuntzari, talentuari, enplegagarritasunari, talde demografikoei eta abarri)	Digitalizazioa eta automatizazioa
	Ingurumenaren jasangarritasuna (ekonomia berdea)
	Globalizazioa
	Demografia (zahartzea eta migrazioak)

[1] Irudia egiteko aipatutakoek egindako ekarpenak erabili dira.

Aurreko ekarpenen helburua da Etorkizuna Eraikiz Think Tankaren baitan hasitako lanaren etorkizunari buruzko deliberazio prozesua inspiratzea. Taldeko kideek prozesuaren lehenengo bileran jasoko dute dokumentu hau, eta, horrela, bigarren bileran lan egin ahal izango da ardatz horiei buruz eztabaidatzeko, ardatzak osatzeko eta horietako batzuei lehentasuna emateko, hurrengo hamar hilabeteetako deliberazio prozesua diseinatzeko.